

to, & respectu tam dictorum scut. 3. mil. quam aliorum scutorum mille auri, quæ Fabronus avunculus de proprio constituit, & in quibus terminis dictus textus loqui posset alia ratione evitatur, quæ est quod dictus textus supponit veram, & non simulatam promissionem præcessisse*, hic autem nulla adiut vera promissio*, sed tantum simulatio, qua stante defecit consensus, & consequenter potestas agentium, ut advertit Paris. dicto conf. 54. n. 41. cum seqq. lib. 1. & conf. 86. n. 49. lib. 3. Gabr. conf. 142. sub n. 6. vers. verum hoc cau lib. 2. Rota coram Burat. decif. 925. n. 9. vers. Non obstat.

Quod etiam colligitur ex eo, quia ibi præcedit promissio dotis, & ex intervallo * sequitur acceptatio, ut patet ex illis verbis, deinde acceptam eam fecit l. 3. & ibi glof. lit. P. ff. de solut. Covar. var. resolut. cap. 14. n. 1. lib. 1. Quo casu regulariter confessio de recepto, vel acceptatio attenduntur, neque exinde arguitur simulatio. At vero id non applicatur confessioni Francisci factæ, ut præfertur, uno eodemque tempore cum promissione dotis, tunc enim promissio, & confessio reputantur pro unico actu confessionis inefficacis juxta superius allegata.

Minus præsenti casui applicatur conclusio firmata per Bald. in l. 2. §. final. n. 5. ff. si certum petat. & per Cyriac. contr. 132. nu. 17. cum seqq. & quod scilicet in præjudicium procuratoris, & ut ipse teneatur domino reddere rationem, perinde ac si exegerit, semper ejus confessio præsumatur vera, quia non versamur in confessione procriptionis, sed principalis & in materia prohibita quæ à legibus tam communibus quam municipalibus irritatur iuribus supra allegatis.

Frustra autem prætenditur, quod admissio ut dicta confessio dotis receptæ emanaverit in fraudem prohibitæ donationis nihilominus potuerit illa deinde confirmari morte Francisci, quia tantum abest ut Franciscus in eadem voluntate perseveraverit usque ad ejus obitum ut immo constet de illius revocatione non solum tacita & per supervenientiam inimicitiarum Rota coram Burat. dec. 311. n. 3. in fine in recent. dec. 355. n. 4. par. 6. sed etiam expressa per item prævio monitio ad ejus instantiam introductam super nullitate matrimonii, & cassatione dicti Instrumenti dotalis, nec non & ex duplicatis procuræ mandatis ab eodem factis, pro impetranda absolutione, & declaratione nullitatis matrimonii, & confessionis, Speculat. in Rubric. de donat. sub nu. 3. vers. Item ponit, Barbat. conf. 6. col. 9. num. 10. lib. 2.

Et ita utraque parte informante resolutum fuit.

DECISIO CVXX.

R. P. D. ALBERGATO.

Bononien. Alimentorum.

Lune 23 Januarii 1658.

SUMMARIUM.

1. Alimenta non præstantur non constito de pauperate, & bono jure.

2. Paupertas in filio familias præsumitur: fallit ut num. 3. 4. 5. & 6. de tempore præciso est probanda num. 7.

Sumpitus litis Marchioni Claudio colliginti non esse subministrandos à Marchione Joanne Maria ejus Patre fuit per Dominos hodie resolutum, quia ejus paupertas non fuit sufficienter justificata & prout ad hunc effectum copulativè cum bono jure requiritur Covar. pra. q. c. 9. sub n. 5. &

seq. Rot. coram san. me. Greg. dec. 189. & dec. 543. utrobius n. 1. Anconitan. alimentorum 4 Junii 1646.

in prin. & in Rom. Bonorum seu usufucr. 19 Januarii 1652. coram R. P. D. meo Zarate §. deficitum si quidem. Nec præsumptiva probatio paupertatis ex eo deducta & quod Marchio Claudio fit filius familiæ, de qua per Add. ad Burat. dec. 707. sub n. 10. hoc cau suffragari posse vita est. Nam omisso, quod filius habet bona hæreditaria Comitis Furni ejus socii sibi in dotem constituta, quæ & ad excludendam paupertatem ad hunc effectum sufficerent possunt, ut in puncto supervenientis hæreditatis Rota in Romana alimenorum 12 Junii 1651. coram Reverendis. Taraconen. §. paupertas, pariter sublata fuit difficultas quia habet ulterius libras 400. menstruas titulo alimentorum & ab Eminentiss. D. Cardinali Legato taxatas, & pro illis, tuto recipiens pingue assignationem in tot bonis stabilibus, quo casu necessario probandum esset, quod hujusmodi quantitas pro congruis ipsius alimentis, & sumptibus litis non sufficiat, quodque sine nova sumptuum præstatione item sustentare non posset, juxta text. in l. fin. C. de ordin. cognit. Bald. in aut. propria, n. 4. vers. quero ergo C. unde vir. & uxori. Ruin. conf. 81. sub n. 6. in princip. vers. Et propria in casu nostro lib. 5. Rota coram Serapin. decif. 426. n. 2. dec. 676. n. 1. part. 1. divers. & in alia relata per Adden. ad san. me. Greg. dicta dec. 189. sub n. 7. vers. paupertas debet probari, & coram Eminentiss. D. Card. Ottobon. decif. 152. num. 3.

Et licet assignatio prædicta librarium 400. facta fuerit pro alimentis non præterea ad effectum obtinendi sumptus litis expensæ, detractis ex prædicta quantitate alimentis, solvi nullo modo possint, ut in terminis de eo, cui pro alimentis assignata fuerunt * seuta decem menstrua, quod nihilominus paupertatem ad effectum consequenti sumptus litis probare teneatur post. dec. 48. part. 2. divers. firmatum fuit in dec. 170. n. 2. part. 4. recent.

Quam rationem tanto facilius amplexi sunt DD. in præsenti casu, quia parte Marchionis Joannis Mariæ datur fumus, quod stabilia pro libris 400. menstruis filio assignata in redditibus, præfatam quantitatem supererunt* nec dubitare videtur ipsa decisio ad favorem Marchionis Claudi edita coram R. P. D. meo Meltio sub die 10 Maii 1656. Et præterea eo magis de tempore præsenti hæc qualitas est justificanda, quia de præterito pauper hodie talis non præsumitur, quando ad aliquem determinatum finem allegatur paupertas & c. cum punctualiter, & de tempore præciso sit probanda argumento text. in l. Spadonem 17. §. qui absolutus ff. de excusat. Tutor. Bartol. in l. ex diverso 18. §. ultimo sub n. 9. ff. solut. matrim. Menoch. præsumpt. 25. n. 9. & 11. lib. 6. Capyc. Galeot. lib. 1. contr. 32. n. 35. Annot. ad dec. 117. n. 110. part. 4. tom. 3. Rot. dicta dec. 170. n. 3. part. 4. recent. Toleiana matrimonii prima Februarii 1649. sub §. quia nulla, & §. prædicta vero coram Eminentiss. D. Cardinali Corrado, & in Romana Vinee 28 Martii 1650. coram Reverendiss. D. meo Decano in principio.

Et ita utraque parte informante resolutum fuit.

DECISIO CXXVI.

R. P. D. MELTIUS.

Romana Transactionis.

Luna prima Aprilis 1658.

SUMMARIUM.

1. Læsio in tertia parte sufficit ex statuto Urbis ad rescissionem transactionis.

2. Abolu-

Ad materiam de Alim. Decis. CXXVI.

223

2. Absolutione à Juramento obtenta contractus iuratus impugnari potest.

3. Transaction inita super futuro litis eventu sustinetur, super re clara non valet nu. 6. ex falsa causa non sustinetur, num. 7.

4. Confessio absente parte facta de æquitate canonica probat.

Approbat. per partem magis probat. n. 5.

8. Transactionis ad validitatem requiri ut hinc inde aliquid debet & num. 9.

10. Cessionario de Juribus cedentis experiri potest.

Fulvia Pacifica, & Angela Coccana filia Cattharinæ Pacificæ hæredes fideicommissariæ quondam Tiburtii Pacifici in solutum dederunt pro prætentis litium expensis, & aliis creditis de an. 1632. Canonico Lucillo Petruccio pro scutis 5000. domum in Platea Agonis quam postea idem Lucillus vendidit pro eodemmet pretio quondam R. D. P. Joan. Bapt. Honorat. verù cum deinde pro parte dictæ Angelæ ac Joan. Bapt. de Lutis filii ipsius Fulviae, fuerit motum Judicium contra dictum R. P. D. Honoratum emptorem dictæ Domus in vim l. fin. C. de edit. Diu. Adrian. tollen. super immisione in possessionem assertæ Domus uti suppositæ fideicommissi dicti Tiburtii curavit emptor per transactionem reportare à præfatis hæredibus fideicommissis ratificationem præterita venditionis unâ cum cessione omnium Jurium eis competentium super eadem domo ex causa præfati fideicommissi cum recompensa sollemmodo scutorum 2000. quorum 400. dicuntur fuisse soluta in contanti, reliqua verò 1600. fuerunt deposita in sacro Monte Pietatis Urbis ad effectum illa reinvestienda ad contentamentum ipsius emptoris pro evictione dictæ Domus, qui emptor postmodum valde dubitans de validitate initæ transactionis, quæ ex capite enormissimæ læsionis prætendebant transfigentes fideicommissarii recindere, commissionem causæ super jactationibus, & molestationibus mihi dirigi obtinuit, unde cum dubitatum fuerit, An dicta transactione sustineretur; proposito sub hac die hujusmodi dubio per Dominos fuit negativè responsum.

Fundamentum resolutionis, omissis nullitatibus, quas pati etiam videbatur talis transactione, fuit enormissima læsio, quæ ex eo resultare factis clare visa fuit; quia cum Domus controversa spectaret ad præfatos Angelam, & Jo. Bapt. fideicommissarios quondam Tiburtii Pacifici non obstante præcedente datione in solutum facta ad favorem Canonici Lucilli Petrucci pro scutis 5000. occasione prætentarum expensarum, ac aliarum partitarum, quas tamen insufficientes, ac prorsus nullius roboris esse ad effectum sustinendi alienationem ipsius domus firmavit Rota sub die 32 Junii 1653. coram R. P. D. meo Albergato, utique cessio jurium reposta super dicta domo per eundem R. P. D. Honoratum successorem singularē ejusdem Lucilli Petrucci solutis tantummodo scutis 2000. juxta formam superdictam, manifeste reddit transactionem læsi- vam, nedum, in tertia parte *, quæ sufficeret juxta dispositionem statuti Urbis lib. 1. c. 154. verū etiam ultra dimidiā justi ac certi pre- tii. Ideoque illa in totum corruit, ut nota Corn. conf. 166. n. 6. lib. 1. Dec. conf. 179. nu. 11. lib. 2. Grat. conf. 88. num. 3. lib. 1. Menoch. conf. 401. num. 159. lib. 5. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 26. tit. 9. num. 29. Rota, coram Puteo dec. 223. in fin. lib. 1. dec. 102. p. 1. div. dec. 20. nu. 14. p. 4.

Dubitare neque posse censuerunt Domini de aliquo futuro litis eventu respectu dictorum Hæredum fideicommissariorum quoad præfatum Horreum existens in foro boario, tum quia ex testamento fideicommissarii literaliter appetit vocatio transfigentium, quæ deinde fuit etiam approbata per Rotam coram bo. me. Coccino de an. 1632. sub die 5 Julii quæ est dec. 152. inter impress. p. 6. rec. & in dubium nunquam fuit revocata tum etiam quia ex instrumento dationis in solutum facta de dicta domo ad favorem Lucillæ Petrucci oculatior pariter constat de insubstantia ejus creditorum, ut fuit confirmatum in dec. in hac causa emata sub die 23 Junii 1653. coram R. P. D. meo Albergato, ex cuius fundamentis fuit expedita causa mediante sententiae promulgatione, quæ transitum fecit in judicatum. Unde cum talis transactione appa- reat

- 6 reat facta solummodo super jure certo * & claro nullam in se habente difficultatem, ut nullo pacto sustineri possit declarat Manent. *conf. 136. n. 43. vers. cum igitur, & conf. 137. n. 23.* cum pluribus aliis relatis in allegata Bononie, nullitatis concordiae 12 Junii 1645. coram Reverendissimo D. meo Decano sub §. At hic; transactio enim ex + falsa causa facta cum presumatur inita dolo malo, ut omnino veniat rescindenda tradit Cravett. *conf. 538. n. 17.* Cuman. *conf. 136. n. 4. & 5.* Rota coram Penia decif. 60. num. 12.
- Accedit ulterius, quod in eadem transactione inter partes transigentes conventum fuisse demonstratur, ut casu quo Joann. Baptista in causa victoriæ reportasset, ex pretio controversæ Domus jam valutata in scut. 5000. duo millia tantum recuperaret, quatenus verò succubuisset in lite nihil prorsus lucraretur, ex quo resultat manifesta ac evidens hujus transactionis insubstantia, cùm ad illius validitatem + requiratur ut hinc inde à transigentibus aliquid detur, & recipiatur ad text. in l. transactio nullo dato. *C. de transact. l. suis 3. C. de repud. hered. & dixit Rota decif. 230. n. 2. p. 4. recent. coram Merlin. dec. 163. n. 6. & coram Eminentissimo D. Cardinale Ottobono decif. 25. n. 7.*
- Ex quibus cum DD. Angela, ac Joan. Baptista de Lutis fideicommissarii nullum reportaverint commodum per dictam transactionem. Imò damnum evidens, ac certum, quia in casu victoriæ cause solum scuta 2000. habere debebant ex 5000. quibus jam vendita fuerat dicta domus; in casu autem succumbentiae nihil prorsus eis dabatur, hinc satis constat de læsione enormissima in hac transactione +, de qua non dubitatur, quotiescumque aliquibus ex transigentibus nullum assertur commodum, sed potius damnum certum, ut in hoc casu Rota, *Penia decif. 22. num. 41.*
- Obstare neque visæ fuerunt sententiæ, Aud. C. latæ, ad favorem creditorum Lucilli: cum enim nondum latæ fuissent de tempore transactionis non potuerunt illi dare causam, nec aptæ sunt illam sustinere, ex quo nunquam excluditur enormissima læsio nimium patens ex supradictis.
- Et ulterius hujusmodi sententiæ non fuerunt latæ adversus fideicommissarios Tiburtii Pacifici, sed contra dictum R. P. D. Honoratum Domus emptorem qui causam habebat ab eodem Lucillo, & propterea cum ipse de eo tempore nullam reportasset Jurium cessionem ab ipsis fideicommissariis poterat dictam creditoribus impetrare satisfactionem pro debitis domui Lucilli vendoris: cessionis enim tantum vigore quisquis potest agere ad bona & contra personas, ad quæ, & contra quas potuisset agere ipsomet cedens ad tradita per Ruin. *conf. 209. n. 20.* cum aliis relatis per Rotam decif. 456. num. 2. in fine par. 2. recent.
- Et ita utraque parte informante resolutum fuit &c.

DECISIO CXXVII.

R. P. D. BEVILAQUA.

Vercellen. seu Casalen. bonorum.

Veneris 10 Maii 1658.

SUMMARIUM.

¹ Dominium concludenter probare debet agens ad caducitatem & n. 12. Ex investitura cum aliis

- adminiculis probatur nu. 9. declara ut nu. 10. Ex quibus mutatum non censetur, n. 11. utile transfertur in emphyteutam num. 17.
- 2 Dictiones, catenæ, quatenus, important conditionem qua non justificata Jus non competit, num. 3.
- 4 Assertiones ad favorem assertionis, non probant. Non probant dominium ad effectum devolutionis num. 5.
- 6 Papa Ecclesie non censetur prejudicare.
- 7 Dominio ex præterito ad hodiernum non infertur.
- 8 Enunciatiæ, tametsi antiquæ, ad favorem enunciationum non probant.
- 13 Contractus censualis, potius quam emphyteuticus reputatur & num. 16. talis præsumitur, quem verba demonstrant num. 19.
- 14 Census in dubio fructibus correspondet. In compensatione fructuum solvitur num. 15.
- 18 Dominus concedens rem in emphyteutis retinet directum.
- 20 Observantia probat contractum censualem.
- 21 Concessio ex quibus censuaria censatur, & ex quibus emphyteutica num. 22.
- 23 Probationes validiores nobilioribus præferuntur.
- 24 Censuarius non solvens censum non cadit, neque alienando sine assensu Domini num. 26.
- 25 Caducitas non solutionum habet locum solum in emphyteusi.
- 27 Caducitatem quælibet causa excusat.
- 28 Oblatio solvendi habet vim solutionis ad effectum evitandæ caducitatis.

Sicut fel. rec. Papa Quartus ad dirimendam item ortam inter Cardinalem S. Eustachii prætententem Villas Saletæ, & Planchetæ, & nonnulla bona circumcirca, & propè illas posita esse membra Monasterii S. Andreæ Vercellen. seque ex concessione Apostolica, donec vivet, usumfructum habere, & Marchionem Montiserrati easdem uti proprias, & liberas possidentem; avocando causam in judicio jam deducere motu proprio declaravit per hæc verba Villas Saletæ, & Planchetæ, & circumcirca illis consistentia Prædia, Prata, Pascua, Nemora, &c. in posterum teneri, & possideri debere per prædictum Marchionem, ejusque filios viriusque sexus heredes, & successores quoscumque perpetuis futuris temporibus prout haec posse fuerunt. Iposque Marchionem, heredes, & Successores quoscumque non posse, nec debere super iis in posterum molestari à præfato Cardinale, Conventu, & Monasterio, Illaque omnia catenæ, quatenus in totum, vel in aliqua parte ad Monasterium prædictum pertineant cum omnibus iuriis, & pertinentiis suis eidem Marchioni pro se, heredibus, & successoribus suis prædictis in emphyteutis perpetuam pro annuo censi Florenorum centum auri de Camera Cardinale durante usufructu, & demum Monasterio prædicto annis singulis in festo S. Andreæ persolvend. dicta auctoritate concedimus & assignamus. Dictumque Marchionem, filiosque heredes, & successores ejusdem prædictos motu, & scientia similibus, quatenus expediatur, vel opus sit, & pro majori voluntatis nostræ declaratio, & robore per presentes perpetuis duraturas temporibus investimus, &c.

Anno 1643. Cum ob militum incursionem Ponzi tunc dictarum Villarum Dñi coacti fuissent à census solutione cessare, & tandem illas Marchionis Mossio vendere; Contra eundem moderatus Abbas, & Canonici instabant pro mandato de associando ad Villas prædictas, & Castrum Turrio

Turrionis, uti devolutas ex capite alienationis ipsiis irrequisitis factæ, ac non solutionis laudem, & Canonis, super qua devolutione dato dubio, de ea non constare, decisum hodie fuit. Quia ubi quis ad illam agit per plenas, & concudentes probationes de suo dominio docere tenetur l. officium 9, & l. fin. ff. de rei vend. Bald. in l. cum res 12, n. 19. de probat. Maresc. var. resol. c. 85, n. 5, lib. 1. & ita semper tenuit Rot. ut apud Mart. Andri. dec. 63. n. 1. Duran. decif. 431. n. 8. & coram Card. Seraphin. decision. 145. Caval. decision. 296. n. 1. Millin. decif. 11. n. 8. & Ottobon. decision. 13. n. 1. & in rec. decision. 281. n. 1. p. 4. t. 2. & in Mediolanen. prætense devolutionis 1. Jul. 1655, coram R. P. D. meo Melio in princ.

Hujusmodi aurem non est probatio, quæ hic afferbatur pro parte Abbatis, & Canonorum, siquidem litteræ concessionis Sixti Pontificis anno 1481, emanata, quibus primum ipsi nituntur nedum dominii probationem non concludant, immò potius excludunt, cùm Papa non utatur verbis illud denotantibus, sed loquatur per verba conditionalia ibi. Illaque catenæ, quatenus in totum, vel in parte ad Monasterium præsum pertineant. &c. Dictiones enim catenæ, + quatenus important conditionem, ut est textus in l. Stybum qui meus 6. ff. de legat. 1. Bart. in libro 1. num. 20. ff. de cond. & dem. Surd. conf. 186. numero 10. Hondon. conf. 68. numero 11. lib. 2. Gratian. decip. for. cap. 854. numero 40, & 49. Rot. decif. 381. numero 1. parta prima diver. deci. 12. numero 37. par. 6. Et modificant concessionem, incertitudinemque Dominii Monasterii super omnibus, vel parte dictorum bonorum adeo ostendunt, ut nisi certificetur illa esse sua, + nullum Jus dicatur interim habere ad notata in l. miles 6. ff. de re jud. l. 3. §. Incerta ff. de acquir. poss. l. si fur. 32. §. ult. ff. de usucap. Bart. in l. si sic 78. §. si mibi n. 4. & ibi Bald. ante fin. ff. de legat. pr. Dec. conf. 385. num. 2. Bero conf. 140. n. 17. lib. 2. Surd. conf. 186. n. 14. cum seq. Rot. decif. 295. numero 4. part. 1. rec.

Non obstat, quod instrumentum concessionis aliis adminiculis suffultum probet dominium + concedentis etiam ad effectum devolutionis juxta doctrinam Bart. in l. ad probationem num. 1. C. locat. Buratt. decif. 602. num. 2. & 15. Quia non admittitur hujusmodi probatio uti insufficiens, quotiescumque, ut hic subesse potest suspicio, vel possibilis, quod bona in possessionem devenerint aliunde, + quam mediante Ecclæsia dominium prætendente, ut conciliando alias decisiones dictum fuit in Ariminien. bonorum 4. Februarii 1611. Coram Marco Motio in rec. decif. 290. n. 6. par. 1. In præsenti vero præter superiori deducta, verbis concessionis, apparet Summum Pontificem mandasse, quod Villæ controversæ, teneri, & possideri deberent per Marchionem, & suos successores perpetuis futuris temporibus, prout haec posse fuerunt, nec posse, neque debere super his in posterum molestari, ex quibus indubitate assequimur dictum Pontificem non intellexisse, immutare dominium, & alterare naturam bonorum, sed voluisse quod illa semper debeat remanere in suo primo esse, prout antea reperiebantur apud Marchiones, & Successores ad tex. in l. Si pro fundo 33. ibique Bart. n. 3. C. de transact. Surd. conf. 418. num. 17. cum seq. Card. Caval. decif. 374. n. 8. Cùmque fuerit extincta lis, terminata differentiæ omnes inter Monasterium, & Marchionem super dominio Fubortæ mediante dicta concessione per viam transactionis nefas est eas deinde resuscitare cum expulsione Marchionis sub prætextu devolutionis, + quæ ex alio prætendi non potest, quam ex directo dominio per Instrumentum dictæ concessionis excluso d. l. Officium ff. de rei vend. Alex. conf. 10. lib. 4. Rot. dec. 36. dec. 288. ubique p. 7. rec. aliisque in princ. gesti.

Præterea existimarent Domini concessionem, de qua agitur, non esse emphyteoticam, sed censualem